

1988

Aad en Jeanette Vermeijden vertrokken naar de Crossroad op Hawaii. Het was natuurlijk een heel gemis en het kostte een paar weken voor de achterblijvers alles op te pakken. Tijdens hun afwezigheid kwam er een reorganisatie op gang, die na de zomer werd afgesloten. De hele organisatie is nu opgesplitst in een aantal duidelijk omschreven afdelingen.

In januari werden ook weer een 150.000 folders verstuurd over het komende Christian Artists congres. Eind januari kwam de 14-de editie uit van het nieuwe Gospel Informatie Boek. Uiteraard weer dikker.

In maart liepen vol vaart de voorbereidingen voor de komende, zeer grote nationale toernee van Adrian Snell. Ook gaf extra drukte de voorbereidingen van Leen om ook naar Hawaii te gaan om die DTS te gaan doen. In maart kwam trouwens ook de tweede editie uit van Muzenschrift nu zelfs met een full-colour omslag. Begin april ging Leen naar Hawaii. Gelukkig bestaat er faxen, zodat er frekwent verkeer bleef tussen hem en kantoor over vele zaken.

In april waren er dus twee grote toernees: de 27-ste toernee van de Continental Singers met een try-out van het nieuwe programma en de grote Alpha & Omega toernee van Adrian Snell. Terecht kan gezegd worden, dat dit het grootste gospel-evenement was van 88. Iedere avond zo'n 120 medewerkers op de planken en een 1000 mensen in de zaal. Het heeft tallozen aan het denken

ADRIAN SNELL ALPHA OMEGA

A CONTEMPORARY MUSICAL WITH A PROPHETIC MESSAGE

RANDALL BANE
DAVE BAINBRIDGE
DAVE FITZGERALD
GROOT KOOR O.L.V. KEES SCHRIJVER

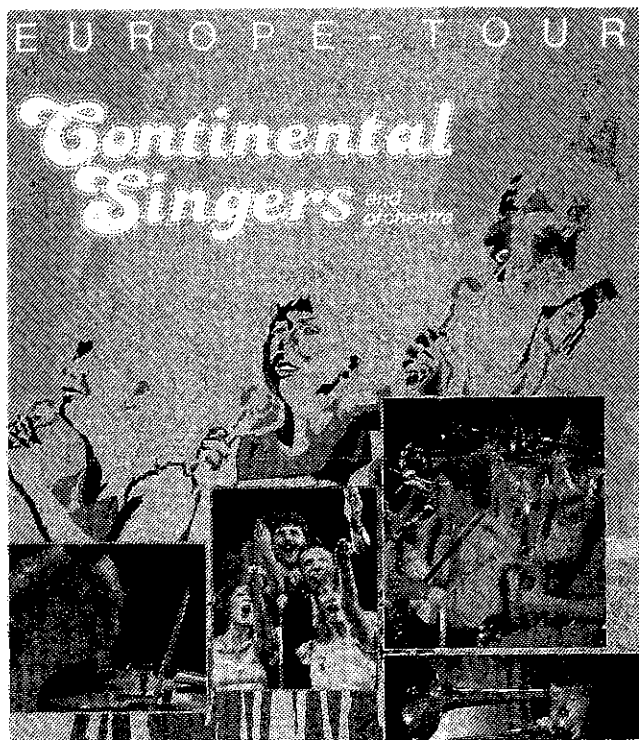
gezet. April had ook weer een nationale kunstenaarsdag, die nu door Ria en Rita geleid werd. En Discipel ging op toernee naar Hongarije.

Mei bracht de 3-de Celebration. Er waren in Ahoy, Rotterdam een dikke 4000 jongeren. Verder was deze maand de Heart-Cry-toernee van Karen Lafferty.

Juni bracht de bekende extra drukte van de voorbereidingen van de grote zomertoernees van de Continentals. Ook begonnen de audities voor het nieuwe Discipel-team en waren er de laatste audities voor de Internationale Continentals, die door ons kantoor worden samengesteld. Er was een mooi gekombineerd slotconcert van Discipel I en II. Dit was tevens het slot voor Discipel II en hun programma 'Kom Tezamen voor God'.

Bedankt alle leden voor jullie inzet. Ria en de kinderen van Leen & Ria gingen ook naar Hawaii voor de gezinshereniging. Het is te begrijpen dat dat een hele mooie tijd was. Toen Leen en Ria terugkwamen, konden ze er gelijk tegenaan in hun vele functies. Leen sprak iedere avond op het trainingskamp van de Continental Singers. Deze zomer waren

er parallel 5 groepen op tour met het Run-To-Win programma. Zelfs de a.s. Amerikaanse president Bush bleek een Continental-shirt te hebben. Die 28-ste toernee was een succes, met zelfs officiële concerten in de DDR.

22 NOVEMBER AALSMEER 18.15 uur 19.30 uur 21.00 uur	9 DECEMBER ZOETEMEER 20.00 uur 21.30 uur 23.00 uur	14 DECEMBER GEENLIEDE 19.30 uur 21.00 uur 22.30 uur
8 DECEMBER GINNE 19.30 uur 21.00 uur 22.30 uur	10 DECEMBER AMERSFOORT 19.30 uur 21.00 uur 22.30 uur	13 DECEMBER ROSENTHAL 19.30 uur 21.00 uur 22.30 uur
7 DECEMBER LEEUWARDEN 19.30 uur 21.00 uur 22.30 uur	11 DECEMBER KUNJEN AD LOSSEL 19.30 uur 21.00 uur 22.30 uur	
8 DECEMBER STADSKANAL 19.30 uur 21.00 uur 22.30 uur	11 DECEMBER SCITERSDAL 19.30 uur 21.00 uur 22.30 uur	

Er waren 22 concerten alleen al in Nederland. Peter Grasmeyer begon aan zijn opleiding als Continental-dirigent.

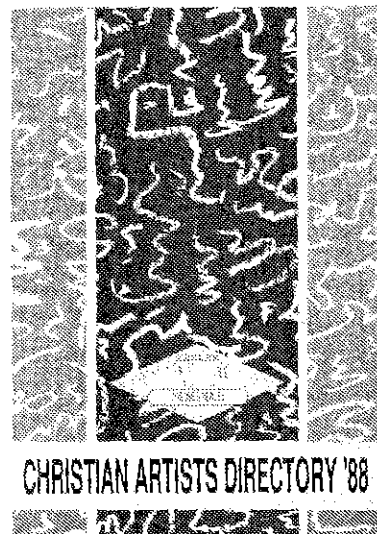
Augustus gaf het 8-ste Christian Artists Seminar. Wij hadden grote verwachting van de integratie alle kunstvormen. Zou het lukken? Voor het eerst waren de schilders, beeldhouwers en anderen uit de beeldende kunsten aanwezig. En een grote deputatie dansers. Na een paar dagen zagen we het overal duidelijk 'klikken' en een grote verbroedering vond plaats. Onze verwachting werd 100 o/o bewaarheid. Deze week was voor velen, maar ook voor onszelf een grote doorbraak. Uiteraard kwam ter gelegenheid van het nieuwe congres het 3-de Internationale directory uit. Na het congres beginnen gelijk de voorbereidingen

voor het komende jaar. Grappig eigenlijk.

In september een gebedsverhoring, er kwam een fikse stafuitbreiding: 5 nieuwe mensen: Egbert vd Baan, Peter Grasmeyer, Ada Pannekoek, Els van Blois, Els Roos. Toch zijn we nog niet compleet, er kunnen nog meer bij, we blijven bidden.

Sneu was een aanrijding met ons VW-busje, dat was een vervelende schade. Er waren gelukkig wat giften om ons hiermee te helpen. Discipel startte zijn 11-de seizoen onder leiding van Egbert met een compleet nieuw programma. De reacties zijn erg goed hierop.

Oktober begint ieder jaar met de vergadering van het International Council van Christian Artists. Hier worden alle beslissingen genomen t.a.v. het komende congres. Besloten is met alle vernieuwingen en kunstintegraties door te gaan. Dat zal dan heel interessant worden

in 89. In oktober kwam ook het Angelical Voice Choir, een zwart gospel-koor uit Engeland voor de derde keer op toernee. Dat swingt pas echt. Leen en Rita waren op een kunstenaars-ontmoeting in Dijon, belangrijke contacten. Op 15 oktober een heel bijzonder feest. We vierden het 20 jarige huwelijksfeest van Leen en Ria, waar de hele top van de staf bij was. Ook eens grondig alle

plannen en projecten bijgepraat. November bracht de 5-de Celebration. Deze dag had dit keer heel wat hobbels en geestelijke tegenstand. Desondanks kwamen er zo'n 6000 jongeren en was de dag tamelijk anders als vorige keren. Het middagprogramma werd door Leen geleid: gebed voor Nederland en het proklameren van het Koninkrijk van God. Ria bezocht de grote worship konferentie in Engeland. Ook deze maand ging de ontwikkeling van ons blad verder tot het Gospel Magazine: Music & Art. Leuk om die groei te zien. De blad-afdeling kreeg ook versterking: Robin Zuiderveld.

November had verder de 5-de kunstenaarsdag en de eerste nationale dansdag, dat mag historisch genoemd worden. Het had een overweldigende belangstelling.

En er was de 29-ste toernee van de Continental Singers.

November en december werden ook gekenmerkt door vele contacten op belangrijk niveau: CNV, besturenraad PCO, l'Abri, SBI, Chr. Akademie Huygens in Kampen, etc. Ons werk groeit ook in die richtingen.

December was druk met compleet nieuwe ontwerpen voor de folders voor het Christian Artists Seminar. Vernieuwing bij de ontwerpen voor de Continental Singers, en een grote vernieuwing bij het Gospel Informatie Boek. Dat werd samengesmolten met Muzenschrift tot één nieuw dik boek met alle christenen, die d.m.v. allerlei creatieve zaken zich presenteren. Het nieuwe boek kreeg een full-colour omslag en werd genoemd: Expressief. Ook hier een grote vernieuwing.

Bij de Continentals zitten we ook niet stil, er werd besloten een tweede internationale groep op te gaan zetten.

Die audities gingen ook met volle kracht van start. Ook werd er een nieuw kernkoor geselecteerd voor het nieuwe project Song of an Exile van Adrian Snell, de repetities begonnen met kerst, de grote nationale toernee

zal in maart zijn.

De ontwikkelingen rond de start van onze internationale school lopen snel. We geloven, dat we die school in Rotterdam moeten opzetten. De eerste opties op gebouwen zijn genomen. Wat ook een aparte ontwikkeling was, waren onze activiteiten in de verschillende takken van de kunstenaarswereld. Twee officiële verenigingen zijn opgericht n.l. voor beeldende kunstenaars en dans/beweging. Er zal er nog één volgen voor musici. Deze verenigingen zijn van groot belang om ook maatschappelijk deze kunstenaars te gaan vertegenwoordigen en ook daar een officiële spreekbuis te hebben.

Op het gebied van de auteursrechten waren we ook actief. Subpublishing contracten werden afgesloten met een paar buitenlandse uitgeverijen o.a. Word. We zijn nu de grootste gospelmuziek-uitgeverij van de Benelux. Er kwam ook een kollektieve regeling tot stand op het gebied van het drukrecht. Hiermee zullen vele kerken en gemeenten mee gediend zijn.

Als laatste beslissing werd genomen om alle akties onder één grote noemer te brengen: het Continental Art Centre.

In die 20 jaar zijn we vanaf die 100 gulden en die oude tikmachine uitgegroeid tot Europa's grootste organisatie op het gebied van (gospel)-muziek en kunst. Toch hebben we het duidelijke gevoel, we beginnen nog maar net. We hebben zeer grote verwachting wat de Heer zal gaan doen. Tenslotte is Hij degeen, die het huis bouwt en zijn wij slechts uitvoerders.

We hebben geloof in een renaissance.

1988 Continental Singers: Dertien USA-parallel zomertours. Zes naar Europa. Twee voorjaarstours (1 naar Europa). Twee herfsttours (1 naar Europa). Europa: Internationale C.S. (Euro-Holland), U.K. groepen (2), Hongarije groep (1).

Continental Sound: Adrian Snell (Alpha & Omegatour); Discipel 1 + 2; touringcar, muziekuitgeverij, Gospelinformatieboek, Heart Cry tour (Karen Lafferty), Celebration, Christian Artists Seminar, Angelical Voice Choir, het begin van kunstenaarsverenigingen.

15. WAARHEID

De eerste 3 maanden van 88 ging er het nodige veranderen op kantoor. Nu Aad en Jeanette er niet waren, moest alles min of meer gereorganiseerd worden. We hebben hun afwezigheid overleefd. Is het niet vaak zo, dat je pas precies ziet wat iemand doet en is, op het moment dat deze persoon er niet is? Hoe dan ook, die 3 maanden hebben veel goeds betekent voor Aad en Jeanette Vermeyden. In januari kwam er een gesprek op gang met leiders van YWAM over de start en opzet van de school, die in ons plan voor de 90-ger jaren genoemd werd. Gezamenlijk werd besloten dat Leen ook een DTS(Discipel Training School) zou volgen om zelf te zien wat dit karakter-vormende proces was, dat we wilden integreren in onze school. Dus zou Leen ook 3 maanden naar Hawaii gaan. Leen moest dus tijdens de afwezigheid van Aad alles voorbereiden om gelijk na zijn terugkomst, zelf weg te kunnen. Dus dubbele drukte. Hoe verliepen die 3 maanden op Hawaii voor Leen? Het is natuurlijk geweldig om 3 maanden van alles en nog wat weg te zijn. En je eens geheel op andere zaken te kunnen concentreren. Zijn hoofdreden was om het DTS-Proces aan den lijve te ervaren, daar we dit in onze toekomstige school willen inbouwen. Maar naast zo'n reden leert zo'n school je toch vele dingen, b.v. op een kamer zitten met 2 andere mensen en naast je scholing je 'workduties' doen. Maar toch had de Heer nog een hele mooie les in petto. In die tijd wees de Heer Leen op het feit, dat als je altijd maar geeft en geeft en altijd maar voorop loopt, dat je wel eens kwetsbaar kunt worden en op moet letten dat je wapenrusting goed is. Als je er dan niet van bewust bent, dat er zwakheden zijn, kun je onderuit gaan. Wat een genade van God, dat Leen op zwakheden gewezen werd, zodat je daaraan kunt werken. En komt er dan strijd en weet je je zwakheden, dan kun je niet onderuit gaan, als je God in je zwakheden laat werken. Hoe ging het verder deze 3 maanden? Leen schreef elke dag een verslag over die dag en ik ook, die stuurden we naar elkaar iedere week en zo groeiden we niet uit elkaar. Daarnaast was er het nodige contact per fax, ook als er allerlei beslissingen

genomen moesten worden. Voor mijzelf waren die 3 maanden ook een soort uur der waarheid, daar ik samen met Rita de hele organisatie moest leiden. Deze periode was druk: het grote nationale Alpha en Omega projekt van Adrian Snell toerde, de voorbereidingen voor de Continental Singers en het CA-congres. Natuurlijk zou ik graag met Leen zijn meegegaan, maar we kunnen onze zonen niet zomaar achter het behang plakken. Op hun leeftijd (19,17,12) hadden ze ons juist nu nodig, bovendien waren er nog de nodige overgangen en examens. Nee, ik bleef thuis; bovendien zouden onze jongens over een paar jaar wel eens 'counseling' nodig kunnen hebben, als wij deze belangrijke tijd allebei weg zouden zijn. Tijdens Leens' afwezigheid begon ik ook maar aan een grondige verandering van ons huis. Ons huis was een gezellig bruin-groen "café", maar alles was zo versleten, dat het nodig aan een opknapbeurt toe was. Door de dagelijkse drukte en de 'verbouwing' was ik zo moe, dat ik Leen nauwelijks miste. Dat naar elkaar schrijven was een hele klus, maar leerde ons allebei onvermoede kanten aan elkaar ontdekken. Maar ook het zelf aan alles leiding geven was ook een goede opgave. Zo leidden Rita en ik de nationale kunstenaarsdag en moesten er wekelijks vele beslissingen genomen worden. Dankzij de toch wel voorbeeldige support van zonen en alle medewerkers is alles prima verlopen. We hadden natuurlijk het vooruitzicht elkaar in juni terug te zien. Leen en ik hadden al enige tijd al onze royalties van publikaties, etc opgespaard. Dat hebben wij toen gebruikt om de gezinshereniging mogelijk te maken. Als gezin hebben wij toen een paar hele kostbare weken meegemaakt, dat het gemis dubbel en dwars heeft goedge maakt. Wat voor Leen en mij nog een hele steun is geweest, dat er tijdens die 3 maanden door een docent een woord van wijsheid aan Leen gegeven werd, dat alles, (waaraan nu gewerkt wordt) nog eens nadrukkelijk bevestigde. Dat woord kwam van iemand die ons niet kende en niets van Leen afwist. Het is ook voor alle mensen op kantoor een enorme bemoediging geweest te merken dat we met elkaar op de goede weg zijn. Als mens zijn we niet volmaakt, we maken ook fouten, we staan niet op een voetstuk en toch wil God ons gebruiken.

De Continental Singers gebruiken Nederland als basis voor een tournee door de rest van Europa.

(Van onze correspondent)

EERBEEK - In een vrijwel tot de laatste plaats bezette sporthal De Bhoele in Eerbeek heeft de Continental Singers onder leiding van de Amerikaan Bram Floria gisteravond met een zang- en muziekshow een begin gemaakt met hun tournee door Europa. „Het is fantastisch, om de jeugd hier bezig te zien”, aldus Auriol Schut van de werkgroep van het Convent van Kerken in Eerbeek, dat de avond in samenwerking met de tournee-organisatie Continental Sound uit Rotterdam had georganiseerd. Mevrouw Schut toonde zich ook bijzonder verheugd over de grote belangstelling voor deze avond. Wethouder J. de Vries van de gemeente Brummen was een van de honderd toehoorders.

Bestond de organisatie enkele jaren nog uit één koor met één orkest, nu is dat uitgedoofd tot vijftien groepen die elk door de VS een bepaald deel van de wereld

Start Europese tournee in Eerbeek Continental Singers boeit volle sporthal

reizen. Zo gaven de groepen vorig jaar tezamen ruim twaalfhonderd optredens. In Amerika neemt de Continental Singers een vooraanstaande plaats in op het gebied van de gospelmuziek.

Elk jaar wordt het repertoire, de kleding en de aanpak vernieuwd. Het programma van dit jaar staat met het thema 'Run to win' in het teken van de Olympische Spelen.

Coördinatie

Nederland is voor de Continental Singers de uitvalsbasis voor heel Europa. De coördinatie van alle groepen die door Europa rei-

zen - dat zijn er deze zomer acht - gebeurt vanuit Nederland. De groep die gisteren in Eerbeek optrad kwam twaalf dagen geleden bij elkaar in Hoek van Holland. Na de kennismakingspenode werd in acht dagen keihard werken (wenk-dagen van zeventien uur) het repertoire er als het ware ingestampt.

Gisteravond kreeg Eerbeek de eer om als eerste het resultaat van de noeste arbeid te aanschouwen. En het bleek, zo vonden de bezoekers, de gang naar de sporthal meer dan waard te zijn geweest.

De bezoekers waren dik tevreden. Er werd genoten van het spontane optreden. De uitstraling

van de enthousiaste groep was merkbaar; de groep had de zaal volledig in de hand. De groep, bestaande uit onder meer Amerikanen, Engelsen, Fransen, Denen, Zweden, Zwitsers, Oostenrijkers, Oostduitsers, Joegoslaven en ook Nederlanders werd aan het eind van de avond dan ook terecht met een staande ovatie beloond en te ruggeroepen voor de toegift. Er werd in het Engels gezongen, maar voor alle bezoekers lag een vertaling klaar.

De groep arriveerde gisteren in de loop van de middag in Eerbeek. De jongeren werden daar ontvangen door gastgezinnetten, waar na het optreden ook de nacht werd doorgebracht. Vanmorgen om half zeven vertrok het gezelschap met de bus naar Oost-Duitsland, waar het volgende concert wordt gegeven. Vervolgens komen Denemarken, Zweden, Duitsland, Frankrijk en België aan de beurt. De tournee van de groep duurt tot 8 augustus. Het is voor de 28e keer dat de Continental Singers een tournee door Europa maakt.

Nieuwe, artistieke uitingen van geloofsbeleving 'Jammer dat we verleerd hebben dans in te passen in de eredienst'

Wel eens een dominee, a la David, zien dansen in de kerk? Of de kerkeraad bij reizen met tamboerijnen of fluitend binnen zien komen? Gekke gedachte, nietwaar? Maar...

Op 26 november wordt in Utrecht een Introductiedag gehouden voor christenen die actief bezig willen zijn met dans en ballet. Deze dag wordt georganiseerd door Christian Artists Europe (CAE), een internationale organisatie met afdelingen in vele landen.

door CEES BAAN

In Nederland vinden we, na lang zoeken, CAE in de Rotterdamse wijk Ommoord. Een vriendelijk welkom in een dubbele flat waar in vrijwel alle kamers gigantische posters de muren sieren. Kleurrijke aankondigingen van optredens door gospelgroepen, zangers en bands. Het kantoor ziet er gezellig swingend uit.

De rijzige, grijzende gestalte van Leen La Rivière straalt een onmiskenbaar charisma en bezielend enthousiasme uit.

Geduldig, helder en niet geremd door tegengas legt hij uit hoe nauw geloof en dans met elkaar verweven zijn.

"Veel mensen vragen: 'Dans? Wat doe je ermee? Moet dat eigenlijk wel in de kerk?' Theologisch hoeft je dat niet eens meer te onderbouwen. Maar wat je moet vermijden zijn de onfrisse polonaises in de kerk. Als er in de bijbel gedanst wordt, heeft dat namelijk wel niveau! Dus wij hebben contact gezocht met mensen die vanuit hun geloof professioneel met dans bezig zijn."

Christian Artists Europe zocht ook contact met verschillende kerken (onder Rooms Katholieke, Hervormde, Gereformeerde, Vrijgemaakte, Baptisten, Pinkstergemeente) om te discussiëren over de problemen die om de hoek komen kijken bij 'dansen' en andere vormen van creativiteit vanuit je geloof.

"Hervormden en gereformeerden worstelen vooral met de vraag 'Mag het eigenlijk wel?' Je moet voorlichting geven.

Eigenlijk herhaalt de geschiede-

nis zich. Twintig jaar geleden kregen we de gospelgolf. Nu kom je in het hele land gospelgroepen en jongerenkoren tegen. Sommigen zijn echt verdienstelijk, anderen beslist niet. De laatste categorie, de mindere groepen, kwam nogal eens met slagwerk de kerk binnen waarna je het horen en zien verging. Het bekende 'heidens kabaal'. Mijn idee is dat de dichter van Psalm 150 daar een ander idee bij had. Los van het instrument zelf moet er kunde in huis gehaald worden. Wat kunde betreft hebben we nog een lange weg te gaan. Maar ik moet zeggen dat er steeds meer dirigenten van jongerenkoren het vak dirigeren leren. En musici die naar een muziekschool of conservatorium gaan om het vak onder de knie te krijgen. Je ziet en hoort over de hele linie dat het niveau zich verbetert."

Hoe moet het dan?

Als de vraag over 'kan het wel' positief is beantwoord en uitgelegd, dan volgt de vraag 'hoe moet het dan?'

"We proberen die vraag nu te beantwoorden. Er is openheid in kerkelijke gemeenten voor nieuwe artistieke, christelijke uitingen van geloofsbeleving. De 'vrijere' groepen hebben uiteraard minder problemen met dansen in de kerk dan de 'zwaardere' groepen. Het is ook niet de bedoeling dat de hele kerk gaat dansen. Hoewel er in de kerk-geschiedenis voorbeelden zijn waarin de hele gemeente huppelde

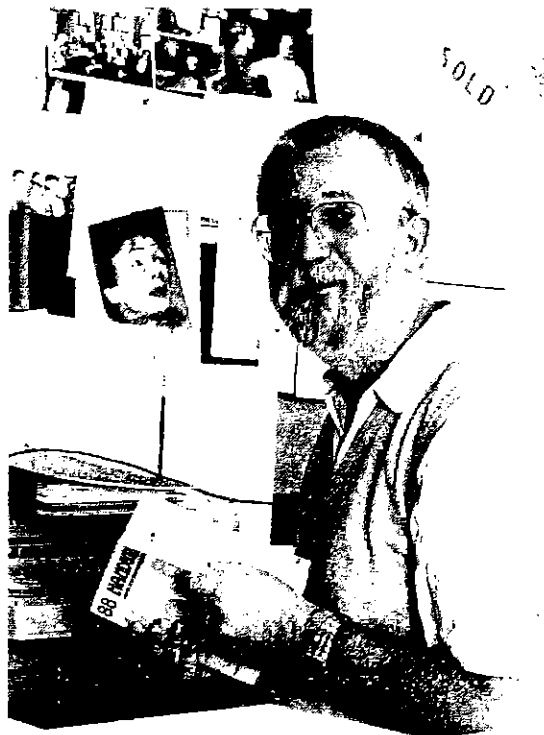
Feest in de bijbel

"Een feest was in de bijbel een gebeurtenis met zang, dansen en muziek. Er werd gedronken, gegeten en meestal duurde het enige dagen. Het Pascha moest ieder jaar gevierd worden. Daarnaast waren er nog twee grote feesten. Het feest van de eerstelingen, als de aard de eerste vruchten gaf. En het feest van de inzameling, dus het oogstfeest in de herfst. Er werd dan flink feestgevierd en dat had niets onbevleeds. Gek eigenlijk wanneer wij als christenen iets te vieren hebben, voelen we ons vaak, schuldig, terwijl God daar (op die feesten) juist prijs op stelt!"

Leen La Rivière in zijn boek Kunst & Koninklijk.

van zielevreugd! Mirjam danste ook na de doortocht door de Rode Zee. Als je iets ongelooflijks hebt meegemaakt, wil je je ook uiteten door zang, muziek en dans!

Volwassenen worden te veel belemmerd door automatismen. Een kind gaat dansen als het muziek hoort. Gewoon spontaan bewegen... Je ziet het ook bij het voetballen als jouw club een doelpunt maakt, spring je in de lucht. Een lichamelijke uitdrukking van blijdschap is niet vies of abnormaal, maar integer en heel menselijk! Dus al zou je het hele verhaal niet theologisch uit kunnen leggen, dan zou je op basis van ons mens-zijn toch de integriteit aan kunnen tonen."

Leen La Rivière: dansen op niveau (foto Elzabet Sandtke).

Leen La Rivière werkt onbewust mee aan het onderbouwen van zijn eigen verhaal. De beweging van zijn armen, de schittering in zijn ogen en de toon waarop hij praat zouden zelfs een Chinees enthousiast maken.

"In het calvinisme is het lichaam betrekkelijk omstrengd. Klappen in de handen associëren de meesten met een Pinkstergemeente. En swingen doe je alleen in de Afrikaanse kerk. Ik vind het zo jammer dat we verleerd hebben om de dans in te passen in de eredienst. Daar moeten we naar op zoek gaan, vind ik."

Okay, maar ik vraag me af of daar wel zo'n behoefte aan is.

Vol vuur: "Zeker, zeker, er is zelfs een groeiende behoefte aan! Ik kan het je zelfs bewijzen! Wij hadden anderhalf jaar geleden een 'life style' onderzoek gedaan onder 1000 christelijke jongeren tussen 16 en 22 jaar. Wat blijkt nu? Er is een zeer snel groeiende belangstelling voor creatieve uitingen van het geloof in God.

In de Evangelische gemeenten zitten jongeren op de achterste banken van de kerk zich ook al te vervelen. Als zelfs in die hoek gedemotiveerde jongeren zitten, is er dus echt iets aan de hand! En uit het onderzoek blijkt zonneklaar dat jongeren graag God willen volgen. Zij willen best in hun bijbelje lezen. Willen best zingen. Willen best naar de kerk. Het probleem is dat zij niet uit de voeten kunnen met het vormenpatroon. Want ook de Evangelische gemeente heeft een liturgie die haaks staat op de belevingswereld van jonge mensen. En in de Hervormde en Gereformeerde kerken is het probleem nog groter. Het zit niet

zo zeer in de onderwerpen, maar in de vorm!"

Hij zucht. Heft de handen ten hemel.

"Natuurlijk hebben jongeren politieke interesse, maar niet zo sterk als wij denken. Jongeren zijn bewogen met het lot van hongerende medemens, maar dat zit ook niet zo diep. De meest fundamentele vragen zijn: 'Wie is God?', 'Wat betekent het om gered te zijn?'

Popmuziek

Plotseling rinkelt de telefoon, maar Leen La Rivière praat gewoon door. Het onderwerp fascineert hem.

"Het leven van een tiener wordt sterk bepaald door popmuziek. Popmuziek en het liedboek zijn bijna tegenpolen. En dan praat je alleen over de muziek. De taal van het liedboek en de yuppie-achtige taal van jongeren is ook het verschil tussen Oost en West. Ik kan mij dus zo goed voorstellen dat een jongen of meisje van 18 jaar veel kerkelijke vormen nauwelijks begrijpen.

Mijn kinderen begrijpen zo weinig van de taal. Ik heb al moeite om hen te bereiken, aan te raken. De gewone NBG-vertaling is te moeilijk! Daarom lezen wij thuis uit de allernieuwste bijbelvertaling. Los van alle kritiek uit kerkelijke hoeken, maar die vertaling is voor mijn kinderen al een stuk duidelijker."

Uit alle macht probeert hij de schier onoverbrugbare bruggen te slaan. Hij beruist niet in het vaststellen van feiten, maar steekt zijn nek uit om zijn broeders en zusters te bewegen een (bijna letterlijk) gehuur te maken naar de zoekende jeugd.

"Honderd procent!" van de christelijke jeugd - zo bleek uit het onderzoek - is geïnteresseerd in mu-

ziek. Iedereen had interesse in muziek. Vijfenzestig procent was actief bezig met muziek maken."

De jeugd daagt als het ware de oude kerk uit om creatief contact te zoeken.

Direct enthousiast: "Precies, en het mooie is dat de bijbel alle ruimte biedt om daar vrijmoedig op in te gaan. Daar is al zoveel, en inspirerend, over geschreven dat het bijna lijkt op het intrappen van open deuren."

Maar hoe zou je dan de eredienst willen invullen?

Alleen uit het veld geslagen: "Wat gebeurt er in de eredienst? Je bidt met elkaar of God aanwezig wil zijn. En via de bijbel communiceert God met ons. Is communicatie alleen maar verbale overdracht? In de bijbel worden ook andere, concrete vormen aangereikt. We moeten de verbale overdracht dus niet absoluut maken. In 1988 wordt gevraagd om (ook) andere vormen van overdracht. Ik heb een diep respect voor de verbale overdracht, maar er wordt vandaag de dag wel meer gevraagd. Verbale overdracht is voor 70% lichaamstaal. Daarmee raak je de dans en beweging aan. Met andere woorden als jouw lichaamstaal niet in overeenstemming is met datgene wat je zegt, ben je in de ogen van het publiek al snel ongelofwaardig. Veel predikanten weten niet goed wat lichaamstaal is. Zij zeggen iets zonder beweging waardoor vooral jongeren er geen boodschap aan hebben.

Billy Graham, bijvoorbeeld, heeft de perfecte vorm gevonden. Kijk eens hoe hij het lichaam gebruikt bij zijn preken. Je kunt discussiëren over zijn ideeën, maar zijn woorden en zijn lichaamstaal vormen een absolute eenheid. Lichaamstaal onderstreept dus je verhaal of breekt het af."

Ik begrijp wat je bedoelt, maar hoe kunnen we dat inpassen?

"Je kunt de bijbelverhalen ook uitleggen via dans. Je kunt je preek ook dansen. Of in mime, of in muziek. Iemand heeft eens gezegd: 'Een paar accoorden over de hemel maken meer duidelijk dan 1000 woorden.' Je kunt je preek ook schilderen. Het kerkelijk gebeuren, de eredienst zou, mijns inziens, een palet moeten worden van mogelijkheden."

Maar noem nu eens een geschikt bijbelverhaal om te schilderen, te dichten of om te dansen.

Onverstoord: "Alle gelijkenissen kunnen gedramatiseerd worden. Er is niet een gelijkenis die niet bezongen, niet geschiederd kan worden. Ieder verhaal is immers uit het leven gegrepen? Je kunt er natuurlijk over preken, maar je kunt het de mensen in de kerk ook laten zien!"

Introductiedag

Voor meer informatie over de introductiedag kunt u schrijven naar:

Christian Artists Europe,
Postbus 81137,
3009 GC Rotterdam,
010-4215547/4211098

HAWAII EN ERNA

Op 11 juni vetrokken wij dus naar Hawaii. Dat was een onvergetelijke tijd. Het weerzien met Leen was natuurlijk heel verrassend. Ik heb zo'n respect voor hem gekregen. Alles wat je lief hebt, laat je achter vanuit gehoorzaamheid. En dan dat land, dat had iets bovennatuurlijks. Heerlijk van die natuur genoten. Leen had zoveel wekelijks over de cursus gekommuniceerd, dat ik niet als vreemde eend in de bijt viel. Ik kon er zo instappen. Die reactie kregen we ook van de mensen. Wat me goed deed, was de waardering, die men voor Leen had als mens.

Toen we terugkwamen startten de Euro-Continentials gelijk en waren de voorbereidingen voor het CA-congres in volle gang. Deze zomer zou getracht worden om andere kunstvormen te integreren in de muziek en dans. Zouden de schilders, en beeldhouwers het oppakken? Een aantal zaken begonnen dus op het congres wat schuchter en zullen in '89 beter en professioneler aangepakt worden, maar de grote verrassing was wel de ontdekking voor musici en beeldende kunstenaars: we horen bij elkaar. Een half jaar eerder had Leen echt de inval gehad om Edith Schaeffer uit te nodigen. Men gaf hem niet zoveel kans. Maar Leen kwam achter haar telefoonnummer en belde haar om haar te vragen te komen. Tot onze grote verrassing zei ze 'ja'. En zoals we later hoorden ook tot haar eigen verwondering. Haar aanwezigheid betekende een soort brug. We zijn dankbaar voor die 2 dagen, dat ze bij ons was. Na zo'n congres hebben we altijd een kater. Waar je zo lang aan gewerkt hebt, is ineens over. Die zegeningen, die diepgang, dat sprankelende is over, die week komt niet meer terug. Maar op naar het volgende jaar, dat nog dynamischer zal zijn. In september moest Leen opeens denken aan een verhaal dat één van zijn docenten in Hawaii had verteld over een stel basissen van YWAM in noord-west Amerika. Die blijken allemaal gevestigd te zijn op een lokatie, waar lang geleden iets van het werk van God begon, maar nooit was doorgebroken. Leen is er toen

over gaan nadenken, waar in Nederland zo'n plek was. Hij werd heel duidelijk bepaald bij...Rotterdam. De Pilgrimsfathers hadden ons land verlaten via Delfshaven(een stukje Rotterdam) op weg naar Amerika. En in Delfshaven moet iets van die belofte zijn achtergebleven, on vervuld. De andere reden, waarom Leen denkt dat er in Rotterdam iets bijzonders gaat gebeuren, heeft te maken met Erasmus, de grootste denker, die ons land gekend heeft. Met denkbeelden over cultuur, geestelijk leven, en vele andere zaken, die een geweldige basis voor de samenleving vormden. Hij verliet Rotterdam, on vervulde beloften achterlatend. Een aantal avonden hebben wij toen in september door de stad gereden en zijn we gaan bidden bij het beeld van Erasmus, dat op het plein van de Laurenskerk staat. We hebben een enorme verwachting wat in onze stad gaat beginnen. We zullen daarom trachten ons centrum en school in Rotterdam te vestigen. Wat de afgelopen maanden ook heel sterk boven water is gekomen, is dat Rotterdam steeds meer het nationale centrum voor cultuur en vernieuwing aan het worden is. We zitten op de goede plek, op het goede spoor. We hebben hoop, geloof voor ons land, voor een nieuwe Renaissance. We staan aan het begin van een nieuw tijdperk en willen dat ons leven hierin betekenis zal hebben voor het Koninkrijk van God. Ook al hebben we nu 20 jaar achter ons, we beginnen nog maar net.

Ruimte voor muziek van jongeren

Leen la Rivière

Als we de vier elementen van de opgegeven titel op zichzelf laten staan, dan geraken we in een isolement.

Scheiden we de ontwikkelingen van muziek van en in de kerk van de ontwikkelingen in de lichte c.q. popmuziek, dan ontstaat er een isolement. Traditie zonder vernieuwing is isolement. Vernieuwing alleen, zonder oog voor het verleden is isolement.

In de terminologie van de gospel en popmuziek is eigentijdse muziek, de muziek van de jongerenmuziek en NIET de cultuurmuziek van na Schönberg. 18% van de jongeren 1987 houdt duidelijk van klassieke muziek, het overgrote deel hangt één van hun eigentijdse stijlen aan (dus uit de pop c.q. lichte muziek).

We moeten niet in een discussie geraken, dat het orgel wel is en de gospel fout. Of wat ik ooit eens een gospelband hoorde zeggen: dat orgel is fout, het was een kerminstrument, import vanuit Byzantium; wat wij doen is bijbels, lees maar eens Psalm 150.

Dat zijn geen discussies. Wel is een discussie om te onderzoeken hoe ons hart hierin is, waarom we orgelspelen of gospel plegen. Als voorbeeld de instrumenten uit Psalm 150, dat zijn dezelfde instrumenten die gebruikt werden om de afgod te eren bij Nebukadnezar en waarvoor Sadrach, Mesach en Abednego niet voor wilden buigen. De instrumenten zijn op zichzelf niet goed of fout, waar het om gaat is, waarom we het doen.

Op een orgel kun je egorrippen, zo kan dat ook in de gospel en met een synthesiser.

De discussie moet voor een deel gaan of we voor elkaar ruimte geven. Waarom moet iedere nieuwe cultuurgolf zich ruimte maken? Kijk maar in de geschiedenis wat er gebeurde rond de opkomst van de barok, van de romantiek van het impressionisme, etc.

Ook de pop is een wereldomvattende cultuur geworden; voor de duidelijkheid, de gospel maakt gebruik van identieke melodische structuren, accoordenopbouw, instrumentenbezetting, stilistische figuren en dezelfde muziekstijlen. Laten we leren respect voor elkaar integreren inzet te hebben: de organist met zijn grote kunde voor het zeer enthousiaste jongerenkoor, dat nog niet zo vakkundig is en omgekeerd. Ook hierin zal een weg van geleidelijkheid alleen maar zinvol zijn.

Is gospel kerkmuziek?

Ja en Nee.

Oorspronkelijk was het kerkmuziek. De wortels van de oude negro-gospels en spirituals gaan terug op het kerkelijk liedgoed dat zij van zendingen en missionarissen kregen.

Zij gaven er hun eigen vorm aan: dat werden de oude gospels en spirituals. Die gaven impulsen tot het ontstaan van nieuwe stijlen als blues, jazz, en de interacties van die allemaal hebben ertoe geleid dat er nu gospelmuziek bestaat in praktisch iedere stijl van de hedendaagse jongerenmuziek.

Het is duidelijk dat vele van die stijlen niet passen in de hedendaagse eredienst, maar geeft de kerk dan ook ruimte om je daarmee te uiten in b.v. concertvormen? Ook het orgel kan veel, dat niet past in de eredienst en terecht worden dan ook orgelconcerten gegeven.

We moeten ons dus niet gaan ingraven, dat alleen het oude liedgoed alleenzaligmakend is. Dat werkt erg vervreemdend, zeker ten aanzien van de jeugd, hoe zij hun eigen tijdsbeeld beleven (hoe oppervlakkig dat dan ook moge zijn).

Er blijken grote hoeveelheden jongeren wel ter dege door het geloof aangesproken te worden binnen patronen, die een aansluiting hebben bij hun eigen beleving. Kajem-tours zijn een gigantisch succes, zo de Continental Singers, vele gospelconcerten, de EO-jongereidag, Celebration, Flevo-festival, etc. Is het niet zo, dat ieder tijdperk de behoefte heeft zich d.m.v. alle kunstdisciplines met een eigen idioom vormen uit te drukken?

Die opbloei van de jongerenmuziek is een merkwaardig fenomeen in een tijd van kerkverlating.

In de jaren zestig waren er nog maar een handvol jongerenkoren en 3 gospelgroepen. Nu zijn het er over de 1200 verdeeld over alle kerken met over de 60.000 jongeren die bijna wekelijks actief zijn met hun muziekbeleving en geestelijke beleving. Hebben wij begrip voor hun serieuze inzet, ook al wordt die vorm wel eens gezien als iets lichtzinnigs?

Al die gospelmuziek kan in diensten ingepast worden, mits:

1. in goed overleg met de predikant, zangleider, cantor, organist, kerkmusicus
 2. liefst Nederlandstalig!
 3. werkend aan geestelijke diepgang
 4. werkend aan muzikaal niveau
- Nog even over 3. Veel van de jongerenkoren starten vanuit groot enthousiasme, zo ook de gospelbands. Naar mijn mening is het beter dat ze dit

doen, als op de straat of louches clubs rondhangen. Goede begripsvolle catechese/bijbelstudie op zo'n jongerenkoor zou helpen om alles geestelijk uit te diepen. We moeten hun inzet serieus nemen.

Bij punt 4: er zijn nog steeds van die gospelkoren die zeggen: we worden gevraagd, dus zijn we goed. Gelukkig gaat men steeds meer beseffen, dat het ook een Bijbelse zaak is om aan niveau te werken. Hun muzikale leiders gaan steeds meer opleidingen volgen en bezoeken ook het Christian Artists Seminar.

Toch denk ik, dat we ons af moeten vragen, of we een hart voor de jeugd willen hebben, of ons ingraven op allerlei stellingen.

Ik zeg niet dat we van hun muziek moeten houden. Over smaak valt niet te twisten. Maar kunnen we door onze persoonlijke voorkeuren heen kijken en aan de jongeren een hart tonen, dat ondanks de afwijzing van hun stijl, warm klopt voor hun inzet, hun pogen om hun geloof te uiten op hun wijze. Dat zal bruggen slaan (1 Cor 13).

KERKVERLATING, KERKGROEI

Voor mij als persoon is er alle ruimte om kerkmuziek te beoefenen in de stijlen van na Schönberg en de stijlen voorafgaand aan hem. Toch kan ik mij er niet aan onttrekken, dat de ontwikkeling is en volkslied naar pop-lied een hele natuurlijke is en wat in orgelkringen als eigentijds wordt genoemd voor vele gemeentelieden als onnatuurlijk wordt ervaren (het gaat hier niet om wie nu gelijk heeft, ik signaleer). In de traditionele kerken is veel kerkverlating. Op dit moment groeien net zo hard de vele evangelische gemeenten (baptisten, evangelischen, pinkstergemeenten, etc.).

Maar ja aan die mensen vragen waarom zij tenslotte de kerk der vadersen verlieten, dan krijg je twee hoofdredenen: het theologische klimaat (vrijzinnigheid, liberale theologie, bevrijdingstheologie, feministische theologie, etc.) Men wil terug naar een zeer bij-

bel- evangelisch denken. Dat blijkt dan ook wel uit het gigantisch aantal bijbelkringen, dat onder dit soort gemeenten bestaat. De andere reden heeft te maken met de beleving van het geloof. In die evangelische gemeenten zal men over het algemeen geen orgel aantreffen, misschien een hammond, maar over het algemeen veel piano's, gitaren, bands, kleine orkestjes. Het zingen is blijer, ritmisch vaak het handengeklap, etc.

Sommigen hebben mij wel eens gezegd, dat ze de liturgie van de kerk als een afgod ervoeren en er eigenlijk geen ruimte was om de persoonlijke kant van het geloof te uiten, geen geestelijke vrijheid. (Ik geef geen oordeel, hier, maar ik signaleer).

Dit soort zaken, moet ons toch tot nadenken stemmen, wat heeft het ons te zeggen. Wat heeft dat blijere, enthousiastere evangelische appel ons te zeggen. Wat kunnen we eraan doen, dat de organisten, de kerkmuzici, de liturgie door nogal hun inzet, hun pogen om hun geloof te uiten op als iets van een elite, waarbij men niet betrokken is.

Uitgave van de Gereformeerde Organisten Vereniging.

1988 • nummer 1 • januari

ORGANIST & EREDIENST

GELOOFSBELEVING EN SPIRITUALITEIT

LEEN La RIVIÈRE

Met zingen en spelen

Gospelsucces

Ca. 25 jaar geleden dacht men dat de geloofsbeleving onder jongeren in de grote kerken op zijn retour was. De structuren waren moeilijk, de taal was moeilijk, de vorm was moeilijk en daarover heen kwam de democratisering van onderwijs en cultuur. De praatcultuur van flower-power en alternativisme bloeide even op in ons land en gaf zeker ook een grote stoot tot het christelijke alternatieve praatcircuit van de christelijke koffiebars van o.a. Youth For Christ (YFC).

YFC had al na de oorlog ontdekt dat het eigentijdse muzikale idioom mensen trekt. Jaar na jaar rolden Amerikaanse muziekteams ons land binnen, die soms met groot succes en soms met weinig succes scholen en kerken aandedden. Toch had die vorm nog niet het bijzondere van de eind jaren zestig en begin jaren zeventig.

Dan komt de Jesus-revolution in de USA met als resultaat dat jongeren onbekend met liturgie en religie, vanuit hun herboren geloof in hun eigen muziek het geloof gaan vertolken. Dit is het begin van een grote nieuwe ontwikkeling in de acceptatie van vele muziekstijlen ten dienste van het geloof. Dat valt min of meer samen met de acceptatie in de blanke kerken van het wat ritmischer geloofslied afkomstig uit de zwarte broederkerken, de z.g. gospels. Die twee elementen samen vormen en zeer explosief ingrediënt, dat de jongeren van die tijd de mogelijkheid gaf zichzelf te zijn en zich uit te drukken. Jongerenkoren, bands, solisten schoten als paddestoelen uit de grond in de USA, nog versterkt door het feit dat artiesten van naam christen werden o.a. Barry McGuire, Pate Boone, Cliff Richard.

Die combinatie werd in '69

voor het eerst naar Europa en Nederland geëxporteerd door de Continental Singers. Dat sloeg in als een bom. Een groep van 45 jongeren, die op hoog niveau een geloofsgetuigenis gaven in de muzikale taal van dat moment. Dat was nieuws. Eerst aarzelend, maar daarna steeds sneller vond dat concept navolging. Van een handvol jongerenkoren en gospelteams van 69 naar de ca. 1200 van dit moment met dus ca. 40.000 jongeren, die hierin actief zijn, is een hele stap.

De kerken hadden het er in de jaren '70 moeilijk mee. Kon het wel, kon het niet. Eerst werd het geaccepteerd in de vrije groepen en kringen (Pinkstergemeenten, evangelische gemeentes, baptistenkerken), maar later nog veel meer in gereformeerde kerken en hervormde kerken. In de zeer zware kerken doet nu pas dit soort jongerenkoren hun intree, soms nog steeds zonder slagwerk. In de katholieke kerken is sinds kort ook een nieuwe bloei van jongerenkoren te vinden.

De ontwikkeling is nu vrijwel aan het eind, haast iedere stijl muziek wordt nu voor de gospel gebruikt. Was dit eerst de typische negermuziek, nu heet dat black-gospel. Zo is er gospel-rock, gospel-country, gospel-pop, contemporary gospel, etc. etc. Ook al kan men enthousiast zijn over het feit dat zoveel jongeren, hierin en hiermee iets beleven, er zijn ook andere visies mogelijk.

Gospelplaag

Een collega sprak laatst van de gospelplaag. Doorpratend maakte hij duidelijk wat hij ermee bedoelde. Het enthousiasme is te prijzen, maar de kwaliteit is vaak ver te zoeken. Neem nu eens alle groepen en koren uit het gospel-informatie-boek (een jaarlijkse uitgave met een totaaloverzicht). Er is een kleine top b.v. Burning Candles, Discipel, Design, Carel Heinsius, Karen Lafferty, dan een tijdje niets, dan een groep met een redelijk tot goed gehalte b.v. Petra, Lords Moor Singers, Joy for People, dan een hele tijd niets, en dan de grote hoeveelheid andere koren en groepen.

De bandjes van deze laatste groep slaan maar raak, men doet maar, men zingt maar raak en men weet totaal niet, hoe iets ook fatsoenlijk moet gebeuren. Ga je eens met ze praten, dan is vaak de reactie: we worden gevraagd, dus zijn we goed..... Niet verwonderlijk, dat dit soort mentaliteit en met als gevolg slechte kwaliteit, slechte presentatie veel kritiek ondervindt en dat

dezen het vaak voor de goeden verpesten.

Ondanks dat de Vereniging van jongerenkoren en Gospelgroepen aan vorming doet, en ook wat op hoog niveau op het Christiaan Artists Seminar aan vorming gebeurt, het zijn maar kleine aantallen, die blijkbaar de noodzaak van vorming inzien. En dan nog maar te zwijgen van de inhoudelijke kant. Vele jeugdkoren, weten nauwelijks waarover ze zingen, of weten nauwelijks wat hun geloof inhoudt. Ook dat ondervindt een gerechtvaardigde kritiek.

Te vaak doen gospelgroepen en koren kanttekening over het inhoudelijke te makkelijk af met 'typisch EO-gezeur' of 'als het maar goed klinkt, wordt de kerk wel gezegend'..... Het is één van de redenen, waarom er dan ook zoveel in het Engels gebeurt. De bron is meestal Engelstalig, maar er zijn al honderden goede vertalingen of Nederlandse eigentijdse gospels uit.

De kritiek van het geen materiaal hebben, snijdt geen hout meer.

Legt men de bloei en de goede elementen naast andere jongerenverschijnselen als: EO-jongerendag, HGJB-toogdagen, One Way Days, Celebration, Vierhouten, Windroos, Ronduit, dan blijken er opvallende overeenkomsten te zijn:

- een duidelijk herkenbaar persoonlijk geloof;
- in een eigentijdse vormgeving;
- met een zekere gebruikmaking van eigentijdse muziekstijlen.

Wat nu

Er zijn kerken en gemeenten, die hun handen volledig van het gospelgebeuren hebben teruggetrokken of het jeugdwerk hebben laten onttaarden tot een vrijwel seculair soosgedoe. Toch blijkt dat de jeugd een positieve geloofsbeleving met inhoud wil en daar ook uiting en vorm aan wil geven.

Toch blijkt dat de jeugd een positieve geloofsbeleving met inhoud wil.

Het woord gospel heeft nog steeds te maken met het Evangelie en dus de boodschap en de persoon van Jezus Christus. Hier blijft dus heel duidelijk een taak voor de gemeenteleiding: geen wildgroei, maar een duidelijke incorporatie in het kerkelijk leven: Geef het koor, de gospelgroep,

de gospelzanger een regelmatige geestelijke injectie met b.v. een gericht bijbelstudie. Laat in de kerk ook regelmatig voor deze nieuwe tak van jongerenpastoraat gebeden worden. Doe er verslag van in het kerkblad. Nu is de bijbel ook zeer helder t.a.v. kwaliteit van de muziekdienst van de Levieten. Daarom moet de kerk waar mogelijk de jongeren met talenten stimuleren om les te nemen, te verbeteren; op gitaar, slagwerk, synthesiser. Zou het anders niet tragisch zijn als ze met talenten geen andere uitingsmogelijkheid hebben om dan maar in de wereld in allerlei vreemde groepjes zich uit te leven. De kerk heeft in het verleden vaker de fout gemaakt om mensen met grote talenten niet vanuit de kerk te stimuleren, maar niet altijd werd in de kerkgeschiedenis de fout gemaakt en daar was het voor allen ten zegen.

Daarom moet de kerk waar mogelijk de jongeren met talenten stimuleren.

Het gaat er niet om of de gemeenteleiding de gospelrock mooi vindt, maar wel dat we het als tijdsuitering begrijpen en hen die het spelen om het inhoudelijk met integriteit en met grote kwaliteit te doen. Eventueel kan de kerk helpen met repetitieruimte, een fonds voor instrumenten en studie en regelmatig iemand, die het geestelijk beleid bekijkt. Daar waar dit gebeurt werkt het zeer positief uit,

en vervreemdt men niet van elkaar.

Niet alles in de eredienst

Hiermee is niet gezegd, dat alles ook maar kan in de eredienst. Soms is er duidelijk sprake van ongelijke vormen, b.v. op zondagmorgen rock in de dienst, dat nooit. Maar er zijn vele andere modellen voor integratie, waarin alles tot zijn recht komt in het leven van de kerk en de jongeren. Waarom niet een concert met hen georganiseerd op zaterdagavond? Of een bijzondere dienst op zondagavond, waarin de predikant samen met de groep geruime tijd aan een synthese werkt en vóór de samenhang moderne liedjes uit de YFC-bundel of Opwekkingsbundel. In de zondagmorgendienst is de toepassing van jongerenkoren en een gospelgroep beperkt, gezien het vastgelegde liturgische karakter. Wil men dan een groep in die dienst (en daarvoor bestaan ook vele goede voorbeelden), dan zal die groep zich heel duidelijk aan de liturgie, vorm en inhoud moeten aanpassen.

Over het geheel genomen zien wij toch de hele ontwikkeling als zeer positief. Maar er is wel noodzaak tot bijsturing, hulp en handreiking, muzikale en inhoudelijke verdieping. Continental Sound gaf kortgeleden een boek

Leen La Rivière is internationaal directeur van Continental Sound/Christian Artist, een internationale organisatie op het gebied van gospelmuziek met groepen, een blad, een uitgeverij, seminars, etc. Hij leidt deze organisatie sinds 1969, is gehuwd, 3 zonen.

Ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van Continental Sound geven we een gedenkboek uit.

In dit boek het eerlijke verslag van die 20 jaar met zijn hoogpunten en dieptepunten.

Nu we alles opgeschreven hebben en terugkijken, blijkt er een geweldig mooie leiding van God in te zitten.

Hij riep, het was Zijn opdracht en wij hebben zo trouw mogelijk alleen maar uitgevoerd.

Israël maakte in Oudtestamentische tijden gedenksteden om een grote daad van God te markeren. Voor mijn vrouw Ria, onze tweede 'man' Rita Hulsman, onze medewerkers en vrienden is dit boek ook zo'n gedenksteen. Oppericht om te gedenken, dat in alles God leiding en uitredding heeft gegeven. Ook toen het niet makkelijk was.

Maar ook richten we deze steen op in de hoop van een voortgang en verdieping van onze opdracht in de toekomst
A.D. december 1988

Leen La Rivière

'Noch wie plant of begiet betekent wat,
maar God, die de wasdom geeft'
1 Cor.3:7

'Finale' uit, met daarin de Bijbelse visie op muziek, het is onder beoefenaars en leidinggevend en een bestseller, dus de ogen gaan wel langzaam open voor deze hele problematiek.

Ook media uitingen als Gospel-rock (NCRV) en Ronduit (EO) blijken duidelijk, dat er een groeiend publiek en interesse kring voor is. Wil iemand verder met de jeugd, dan is het verstandig om je goed in de gospel in de meest wijde zin te verdiepen, liever de komende generatie hierin actief dan weer een groep jongeren verliezen aan het seculiere pop-geweld.

Dat boekje heette heel toepasselijk:

"Zei Ik, dat het makkelijk was?"

Gebaseerd op een antwoord, dat Leen ooit van de Heer kreeg in een moeizame periode